

Verdensrevolutionens parti (1)

Taler

Peder Furubotn

Dato

26 februar 1923

Sted

Kristiania

Omstendigheter

Arbeiderpartiets landsmøte, debatt om Moskva-tesene

- 1 Etter den politiske utvikling vi har hat her i landet siden 1911 var det naturlig at det var mange som fandt den nye politiske indstilling efter verdenskrigen noget fremmed. Landsmøtet i 1918 beskjæftiget sig med en rent teoretisk kamp om anerkjendelsen av arbeiderklassens diktatur, raadssystemet osv.
- 5 Høiresocialisterne gik med, men de stillet saa store krav at det førte til brudd. Deres væsentligste opgave har siden været at angripe Den kommunistiske Internationale. Efterat den 2. verdenskongres hadde vedtat de 21 betingelser fik vi en ny strid. Det var vaabenbruken som var det store glansnummer den gang. Foruten borgerpressens angrep fik vi angrepene fra en del partifæller i samme
- 10 retning. Det kan være interessant at mindes det nu.

- Vi husker ogsaa paa landsmøtet i 1921. Den gang var det Lian som tok sine reservationer mot disse 21 betingelser i en indstilling hvori han forbeholder sig «fuld bevægelsesfrihet». Det var Lian som den gang førte an med
- 15 reservationerne, men hans standpunkt blev nedvotert av landsmøtet.

- I det aar som er gaat har vi set en ny fraktion som gjør reservationer. Det er ikke længere som den gang Scheflo, Bull og Tranmæl som staar sammen. Lian har faat følge av Bull og Tranmæl. Vi husker videre hvorledes minoriteten den gang
- 20 maatte fremlægge en lojalitetserklæring for at bli staaende i Internationalen.

- I den diskussion som er ført iaar har vi set hvorledes kravet om «bevægelsesfrihet» har ført til katastrofen av 21. december. Og utviklingen kan godt sammenlignes med den som fandt sted paa landsmøtet i 1921. Efterat
- 25 Radeks forslag og erklæring var vedtat enstemmig i landsstyret har vi set den samme reservations-aand som blev nedstemt av landsmøtet i 1921 dukke op igjen i Kristiania-forslaget.

30 Skal vi stille spørsmålet marxistisk maa vi spørre: Hvorfor har verdenskongressen fattet sine beslutninger om centralisme? Er det fordi det er nødvendig for at knuse verdens-kapitalismen? Besvares dette spørsmål med ja, maa vi bøie os for beslutningerne. Besvares det med nei, bøier vi os ikke.

35 Det er klart at vi maa høste vore erfaringer av utviklingen ute i verden. Seiren over kapitalismen er ikke et nationalt men et internationalt spørsmål. Det sted vi vender os først til er da det russiske parti som har gjennomført revolutionen. Saa gaar vi til Ungarn og spør os selv, hvorfor arbeiderklassen der blev slaat ned: fordi de manglet et centralisert kommunistisk parti! Gaar vi videre til Tyskland,
40 Italien viser erfaringerne det samme, og paa grundlag av disse erfaringer faar vi ta stilling til de spørsmål som foreligger.

Det som er det væsentligste er spørsmålet om partiets opbygning. Alfred Madsen uttalte selv paa sidste landsmøte, at det var partiets pligt som den bedste
45 del af arbeiderklassen at gaa i spidsen og føre arbeiderklassen frem til erobring av samfundsmagten.

Er man enig i denne vurdering er det klart, at opgaven for os i første række er den at organisere partiet slik at det kan føre masserne frem til revolution.
50 (Bifald).

Er det nogen av dere som er mot centralismen hvis den er nødvendig for arbeiderklassens revolution? Der kan ikke være tvil om at svaret maa bli absolut nei. Hvad sier Lenin om centralismen: «Den som i mindste mon svækker
55 jerndisciplinen inden arbeiderklassen hjælper faktisk borgerklassen i kampen mot arbeiderne. »

Vi behøver der ikke bare at bygge paa Lenin. Hvad sier den revolutionære erfaring? Er der nogen arbeiderklasse som har gjennomført revolutionen paa
60 føderativt grundlag? Nei. Er der nogen arbeiderklasse som har gjennomført revolutionen paa centralistisk grundlag? Ja. Er der noget parti som er blit dolket ned fordi det manglet den jernhaarde disiplin og den centralistiske opbygning? Ja. Behøves der flere beviser for at vi maa stemme ned Kristiania-forslaget, fordi det støtter en verdensproletariatets undergang! (Bifald).

65 Det er naturlig at mange partifæller lytter til disse besnærende ord om at

medlemmerne skal bestemme, at man ikke skal ha kirketugt og formynderskap. [Men centralisme] betyr organisering av den kommunistiske virksomhet til positiv kamp. En virkelig kommunist vil aldri føle en ordre fra Moskva som en diktat, men som et uttrykk for sin egen længsel efter kamp.

I tesarne om den demokratiske centralisme gjøres det uttrykkelig opmerksom paa at en mekanisk centralisering vil bety at overgi magten i et parti-byraakratis hænder. Jeg er helt enig med Tranmæl i at et slikt formelt byraakrati skal slaas ned. Og hele vort partis utvikling fra 1911 har jo netop gaat ut paa det.

I virkeligheten har alle de som har hat ordet her mot den 4. kongres beslutninger r bet en falsk fortolkning av Internationalens beslutninger. Jeg beklager derfor at vor prægtige kamerat Tranmæl skal være kommet paa avveie, og det skulde glæde mig om kan kom tilbake til dette grundlag, som maa til for at seire i kampen. Det er ikke nok at ha hjerte, man maa ogsaa kunne fylde sin opgave: Paa marxismens grund at være den ledende hjerne for millionernes kamp mot verdenskapitalismen.

Det kommunistiske partis opgave er netop dette at indstille hele sin virksomhet paa at forberede revolutionen. Det har været sagt at vi vil partiets overh ihet over fagorganisationen. Det vi vil er at organisere de kommunistiske kræfter slik at ogsaa fagorganisationen skal bli et ledd i revolutionen. Kan nogen paavise at partiet har hat en faglig linje som gaar ut paa det? Det kommunistiske parti maa bygges slik at vi arbeider for en samling om den revolutionære linje baade i fagbevægelsen, kooperationen osv. og at alle kræfter utnyttes for at forberede revolutionen. Jeg vil derfor be vore kamerater og særlig Madsen at holde op med sin appel til de mest primitive følelser hos de fagorganiserte arbeidere og istedet være med og organisere vor kamp slik at vi kan samle alle l nstagere paa kommunistisk grund.

Repræsentanterne fra Bergen kan ihvertfald ikke beskyldes for at ville partiets overh ihet over fagorganisationen, for vi foreslaar, at den organisationsmæssige forbindelse mellem partiets centralstyre og sekretariatet b r opl ses. Bestaar vort arbeide som kommunister i fagorganisationen bare i at m te op paa et landsmøte og kaste endel h iresocialistiske tillidsmænd? Nei. Vor opgave bestaar deri, at vi som kommunister viser os som de mest entusiastiske, som de der overalt optrær slik at vi vinder arbeiderklassens tillid. Da behøver vi ikke kaste h ire-socialisterne ut av ledelsen. Det vil arbeiderne selv gjøre. De som ikke

forstaar dette kan heller ikke ha annammet kommunismen. Jeg antar at Tranmæl forstaar det er paa den maate vi maa gjøre vor indflydelse gjældende, og dette er ogsaa helt i flugt med Tranmæls opfatning.

110

Det skal være de fagorganiserte, industriarbeiderne som altid skal være grundlaget for det kommunistiske parti, det skal være dem som gir liv og indhold til bevegelsen. Alle fraser om at fagbevegelsen skal underordnes partiet bør derfor komme ut av diskussionen saa vi kan ta stilling til sakerne.

115

For os som kommer utenfra virker forholdene her i Kristiania forbausende. Der hersker et fiendskap og en ukameratslighet som er absolut uforenlig med et kommunistisk parti. (Bifald.) Jeg vil spørre de ærlige Kristiania-kamerater som taler om de intellektuelle og halvintellektuelle: Mon tro om det ikke er dere som møter frem under indflydelse netop av disse intellektuelle.

120

Det er ofte slik at vore motstandere, kapitalistklassen, bedre end os forstaar den rigtige utviklingslinje. Hvem er det borgerpressen ønsker skal seire paa landsmøtet? Er det Kristiania-forslaget, eller er det den ubetingede tilslutning til Moskva? Fascistorganet Tidens Tegn, som kommer til at føre an i fascisternes mord paa arbeiderne skriver, at hvis hr. Tranmæls linje hadde seiret, vilde de ikke hat noget imot at ha kommunister i alle stortingets komiteer. Men naar det gjælder Scheflo og Olaussen som har været de ivrigste til at svinge den russiske knut over de norske arbeidere blir stillingen en anden. Et glimrende indlæg for Kristiania-forslaget! Høiresocialisten P. Moe-Johansen skriver nu

125

130

hyldningsartikler til professor Bull og fortæller den sandhet at han nu bare gjentar de samme anklager mot Den kommunistiske Internationale som høiresocialisterne har anført i al sin tid.

135

Bucharin uttalte i sit foredrag igaar, at enten vil arbeiderklassen bli forslavet og bøiet ned under fascisternes bajonetter eller ogsaa vil arbeiderne reise sig i revolutionær kamp. Det norske arbeiderpartis stilling under denne situation kan ikke være tvilsom. Det er bare en redning, og det er en koncentration av de proletariske kræfter for at forberede verdensrevolutionen og slaa ned verdenskapitalismen!

140

Kilde

Det norske arbeiderparti. Protokol over forhandlingene paa det 26. ordinære landsmøte 24.-28. februar 1923, s. 50-53.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/verdensrevolutionens-parti-1>

150

155

160

165

170

175

180